

HET BEROEPSGEHEIM VAN DEN OFFICIER VAN GEZONDHEID.

Met verbazing heb ik in het nummer van 28 Augustus de opvatting gelezen van dr. D. SNOECK HENKEMANS, dat militairen geen *recht* hebben op vrije geneeskundige behandeling en dat de officier van gezondheid de vertrouwensman zou zijn van den staat en niet van zijn patiënten.

Ik heb bijna 26 jaren als officier van gezondheid gediend en ben altijd overtuigd geweest van het *recht* op geneeskundige hulp van iederen militair, zoo ook van den *plicht* van den officier van gezondheid, er ijverig naar te streven de vertrouwensman te worden en te blijven van de patiënten, die zich aan zijn zorgen toevertrouwen of daaraan toevertrouwd worden. Het beroepsgeheim bestaat tegenover die patiënten onverminderd, en geen militaire of burgerlijke autoriteit kan het opheffen.

De officier van gezondheid is echter, nevens behandelend, ook controleerend geneesheer; deze beide functies kunnen, naar mijn ervaring, beide goed waargenomen worden zonder schending van het beroepsgeheim en zonder benadeeling van staat of individu. Het beroepsgeheim is plicht voor *ieder* arts.

's-Gravenhage,
30 Augustus 1915.

Dr. A. J. OLIVIER,
gep. kolonel geneesk. dienst N.-I. leger.

STRALENBEHANDELING BIJ ZIEKTEN DER VROUWELIJKE GESLACHTSDEELEN EEN GEVAAR?

Onder bovenstaand opschrift — maar dan zonder vraagteeken — verscheen in het laatste *Tijdschrift voor Geneeskunde* een artikel van de hand van prof. KOUWER, die „zich ten opzichte der stralenbehandeling vergenoegt met de rol van belangstellend toeschouwer”. Daar ik mij met die rol niet tevreden heb gesteld en van meening ben, dat iedere vrouwenarts ertoe moet medewerken, menig vraagstuk in deze hoogst belangwekkende zaak tot oplossing te brengen, voel ik mij gedrongen aan KOUWER's waarschuwing den wensch toe te voegen, dat eindelijk Nederland het voorbeeld van de naburige landen moge navolgen en aan de vrouwenklinieken behoorlijke Röntgeninrichtingen moge toevoegen, zooals bijv. in Duitschland het geval is, waar elke universiteitskliniek over een Röntgen-laboratorium beschikt. Eerst dan zal het mogelijk zijn door stelselmatige dierproeven den invloed der stralen op de inwendige geslachtsdeelen na te gaan, dan zal ook menige aan hevige bloedingen lijdende vrouw den heilzamen invloed der stralenbehandeling kunnen ondervinden en voor een verminkende operatie gevrijwaard worden; dan pas zal het waarschuwende woord, gesproken — niet van de schrijftafel af, maar van kliniek en laboratorium uit, wetenschappelijke waarde verkrijgen.

Slechts een kleine plaatsruimte wordt mij door de redactie toegestaan; ik moet mij derhalve onthouden van opmerkingen omtrent KOUWER's zoo scherp in het licht gestelde gevaren der stralenbehandeling. Die gedachtenwisseling behoort trouwens niet in dit *Tijdschrift*, maar in de vergaderzaal der Gynaecologische Vereeniging thuis. Alleen één vraag! Tot wie is KOUWER's waarschuwing gericht? Toch niet tot den vrouwenarts, die immers, evenals hij, doordrongen is van de gevaren en bezwaren van het kunstmatig climacterium, ontstaan na operatieve ingrepen! De vrouwenarts toch is zich volkomen bewust, dat de stralen een bijzondere uitwerking hebben op de vrouwelijke geslachtsklier. Wetende, dat hij door de Röntgenbehandeling de eierstokken in meer of mindere mate beschadigt, zal hij alleen dan van deze werkwijze gebruik maken, als de bestaande ziekte toestand zijner aan hem toevertrouwde patiënte ernstiger en gevaarlijker is dan de onaangename gevolgen van een vervroegde menopauze. Gewoonlijk geldt de beslissing zieken, die na het 42ste jaar de physio-

logische schrompeling van den eierstok tegemoet gaan, maar ook op jeugdigeren, op 38-jarigen leeftijd komen zulke gevallen — hoewel bij hooge uitzondering — voor.

Of is de waarschuwing aan het adres der Röntgenologen? Maar het is — in ons land althans — niet aan te nemen, dat een nauwgezet Röntgenoloog vrouwenziekten zal behandelen zonder voorlichting van den vrouwenarts. De gynaecologische diagnostiek behoeft allermint onder de nieuwe behandelingswijze te lijden; zij wordt er eerder door verscherpt.

Moet het publiek dan gewaarschuwd worden? Of de huisarts? Het is mij na lezing van KOUWER's artikel niet duidelijk geworden.

Rustig ontwikkelt zich door wetenschappelijken arbeid, door pathologisch-anatomisch onderzoek en door dierproeven de stralen-behandeling, zoowel op het gebied der huidziekten, der chirurgische, inwendige en vrouwenziekten tot heil der lijdende menschheid.

Mogen spoedig de tijdsomstandigheden van dien aard worden, dat ook de universiteits-klinieken hier te lande aan die ontwikkeling het hare kunnen bijdragen!

Amsterdam, 31 Augustus 1915.

Dr. L. F. DRIESSEN.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Eerste hulp bij bedrijfsongevallen.

In een bijvoegsel tot de *Nederlandsche Staatscourant* van 20 Augustus 1915, n°. 194, is opgenomen het verslag betreffende de handelingen en bevindingen in het jaar 1914 der commissie in het belang van het verleenen van eerste hulp bij bedrijfsongevallen.

De eerste helft van 1914 onderscheidde zich door een buitengewone bedrijvigheid; een groot aantal cursussen werd voorbereid en reeds gegeven, zoowel gewone cursussen als aan de ambachtsscholen; voor zeevisschers en landbouwers; verbeterde platen voor het onderwijs werden ontworpen; maatregelen waren uitgevoerd teneinde tegen te gaan, dat op de cursussen anti-septische wondbehandeling zou worden onderwezen. Toen de oorlog uitbrak, werd van regeeringswege op de grootst mogelijke zuinigheid aangedrongen; daarom werd van de voorbereiding van verdere nieuwe cursussen afgezien, en de voorgenomen cursussen zooveel mogelijk buiten bezwaar der schatkist tot stand gebracht. De beschikbare verbandmiddelen moesten worden bijeengebracht en klaar gehouden voor eventueele onmiddellijke verzending in geval van oorlog; op verzoek van het hoofdcomité van het Nederlandsche Roode Kruis werden alle draagbaren der cursussen op verschillende bedreigde punten beschikbaar gesteld, hetzij in de verdedigingslinies, hetzij in het zuiden des lands, met het oog op de krijgswelingen in België. Voorts verleende de commissie medewerking om de door het Roode Kruis voorgenomen spoedcursussen tot opleiding van ziekendragers en helpsters bij de verpleging mogelijk te maken en werden dergelijke cursussen ten behoeve van de gemobiliseerde militairen op touw gezet.

De commissie overwoog wederom, naar aanleiding van het schrijven van een der cursusleeraren, de vraag naar getuigschriften voor oud-leerlingen van de cursussen, maar bleef bij haar vroegere meening, niet te willen medewerken tot de instelling van zulke diploma's. Aan dit verlangen naar diploma's is echter zijdelings eenigszins tegemoetgekomen, doordat de minister een formulier heeft vastgesteld, geldig gedurende drie jaren, door de arbeidsinspectie af te geven ten behoeve van hen, die in fabrieken belast worden met het verleenen van eerste hulp. Verder werd een pro-